

B. Traven

Köprü

Türkçesi: Esat Nermi Erendor

Roman

Her ÷lkeden, her ulustan,
her ırktan, her renkten,
her inançtan, her cinsten,
tüm canlıların analarına...

1.

“Eller yukarı babalık!”

“?”

“İşitmedin mi koca sersem? Kaldırsana yüzgeçlerini havaya! Yalnız biraz çabuk ol lütfen!”

Terden sırsıklam gömleğimden sırtıma dayanan şeyin bir kalem ya da işaretparmağı olmadığını kesinkes fark etmiştim. Bir delikli demirdi bu. Hatta çapını bile kabaca kestirebiliyordum: Ya 9.7 milimetrelikti ya da ona yakın bir şey. Üstelik hayli de ağırdı meret.

Adamın dediğini ânında yapamamıştım. Nedeni de çok basitti, düş gördüğümü sanmıştım. İki günden beri balta girmemiş bu cengelde, yanımda iki yük hayvanı, iki katırla yol alıyordum. Bu süre içinde tek bir insana rastlamamıştım, ne bir beyaza ne bir yerliye ne de bir meleze. En yakın çiftlik ise henüz çok uzaklardaydı, bunu çok iyi biliyordum. Oraya ancak ertesi gün öğleye doğru varabilecektim. Öyleyse beni burda böyle durduran kim olabilirdi?

Yerli değildi, konuşmasından anlamıştım bunu. Adam şimdi de kemerime el atmış, çekiştirip duruyordu. Kemerin derisi kaskatı ve odun gibi kupkuru kesilmişti. Ama sonunda başardı. Birkaç adım geri çekildiğini duydum.

Ayaklarını yerde sürüdüğünden uzun boylu biri diye düşündüm; üstelik ya hayli kocamış bir adamdı ya da çok yorgundu.

“Tamam, şimdi dönebilirsin beyzadem, bir sakıncası yoksa tabii.”

Cengel patikasının yirmi metre sağında, küçük bir su birikintisinin başındaydık. Su pek o kadar çamurlu değildi, içilebilirdi. Buranın ışıltısını yolda gelirken ağaçların arasından görmüş, o yana giden hayvan ve at izlerinden de bir *paraje*, kervanlar için bir mola ya da konaklama yeri olduğunu anlamıştım. Bu yüzden de yorgun

hayvanları sulamak amacıyla buraya getirmiştim. Doğrusu ben de birazcık dinlenmek istiyordum, üstelik hayli susamıştım.

Hiç kimseyi görmemiş, hiçbir ses işitmemiştim. Zaten koca tabancayı, sanki görünmeyen bir orman perisinin eli tutuyormuşçasına sırtımda hissettiğim zaman afallamam da bu yüzdendi.

Şimdi adam karşımdaydı. Tahminimde yanılmamışım, gerçekten de benden daha uzun boyluydu ve daha güçlü kuvvetliydi. Yaşı elli-elli beş vardı; eski kulağı kesiklerden biri olmalıydı. Üstündeki giysilerden yana benden pek farklı değildi: Pamukludan uzun pantolon, bağcıklı çizmeler, terden ıslanmış bir gömlek ve Cumhuriyet döneminde¹ imal edilen türden ucuz yollu geniş kenarlı bir şapka.

Yabancı bana bakıp sırtıttı. Elimde olmayarak ben de sırtıtmaktan kendimi alamadım. Birbirimize el uzatmadık, adlarımızı da söylemedik ama böyle sırtıtarak tanışmış olduk. Doğrusu bir başkasıyla adını bile öğrenmeden bu şekilde tanışmak biraz tuhafıma gitti.

Adam elli kilometre kadar uzakta bir şeker plantasyonunda yönetici olduğunu söyledi, arkasından da eğer daha uygun bir yer bulabilme bulsa, burasının bir kakao plantasyonu olmasını çok istediğini ekledi. Ben de ona kendi olanaklarımla bir araştırma gezisine çıktığımı ve bu bireysel gezilerin hem başkanı hem sekreteri hem de saymanı olduğumu anlattım.

Bu gezinin tıpta ve sanayide kullanılan, ederi olan ender bitkiler toplamayı amaçladığını, ancak yolda önerilecek her türlü işi kabul ettiğimi, bu arada bir altın madeni ya da başka bir değerli taş damarı bulma umudumu da hiç yitirmediğimi ayrıca belirttim.

“Buralarda böyle bir şey bulunsaydı er geç benim haberim olurdu kardeşlik. Hayli zamandır bu bölgedeyim ve her köşe bucağı, her kauçuk fidanını, her abanoz tek tek ağacını tanırım. Gelgelelim, bu olağanüstü cengel, öylesine büyük, öylesine zengin, ayrıca insana para kazandıracak o kadar çok şeyle dolu ki, bunları doğru değerlendirmesini ve satmaya kalkışıldığında ne yapılacağını bilmek yeter. Sen yine de umudunu kesme, hiç belli olmaz, bir yerlerinde altın, hatta elmas bile bulabilirsin. Yeter ki işi sıkı tut sen!”

1 1824 yılında kurulan ve 23 Ekim 1835 itibarıyla yerini üniter bir devlet niteliğindeki Meksika Merkezci Cumhuriyeti'ne bırakan Birinci Federal Cumhuriyet. (e.n.)

Sözlerindeki ilk anda anlaşılmayan ince alayı sezmiştim. Bu alay yabancının nerdeyse kapalıymış gibi duran gözlerine yerleşmiş gibiydi.

Atna su verip su tulumunu da doldurduktan ve yamuk yumuk bir alüminyum tastaki birikintiden son bir yudum daha içtikten sonra, daha önce atın su içmesini kolaylaştırmak için gevşetmiş olduğu eyeri sıktı. Lagar beygirin üstüne atladı ve “İki yüz metre ilerde tabancanı geri alabilirsin, haydut değilim ben,” dedi.

“Ama sizin gibi adamları bir bakışta tanırım. Kim bilir hangi çetedensin. Bu topraklara yolun yeni mi düştü? Birbirimizi tanımak onuruna erdiğimiz burası gibi yerlerde koşulları bilmeli, bilince de yaş tahtaya basmamalı. Ne demek istediğimi anlamışsındır. Silahına bir süre için el koymamın nedeni de bu zaten. Ne olur ne olmaz, şeytana uyup oyuncağa el atmayasın diye. Olur a, beni öteberine göz koymuş bir serseri sanacağıın tutar, silahına davranıp iki seksen uzatıverirsin yere. Hem de bu işi sırf korkundan yapabilirsin; acemi çaylakları çok iyi bilirim ben. Sinirleri alabildiğine gergin olur; hele bu balta girmemiş cengeli tek başına ağır aksak geçiyorsa, üstüne bir haftadan beri tek bir insan yüzü, hatta bir akbaba bile görmemişse, tükenmiş demektir. İkide bir gözlerine bir şeyler görünür, kulağına sesler gelir, kendi kendine konuşur, derken bu kez ruhlarla konuşmaya başlar. Böyle durumlarda delikli demiri ilk çeken kazanmış demektir, bu işin kanunu bu ahabap. Bugüne dek ne zaman senin gibilerle karşılaştıysam, her seferinde erken davranan hep ben oldum. Bundan da memnunum. Çünkü acemi çaylaklar karşısında, aç bir kaplan karşısında duyduğum korkunun on katını duyarım. Böyle bir kediye rastlarsam, hiç değilse hayvanın ne istediğini bilirim. Hatta kimi zaman yolumdan çekilip gittiği bile olur. Ama bir aceminin, cengeli tek başına geçen birinin, karşısında ansızın bir başkasını gördüğünde ne yapacağını kimse kestiremez.”

“Haydi neyse, *hasta la vista* kardeşlik! Bahtın açık olsun! Dilerim buralarda yeni bir kauçuk ağacı bulursun!”

Ardı sıra yürüdüm. Tabancamı bıraktığı yeri gördüm. Tabancamı yere atmasıyla atını mahmuzlaması bir oldu; iki saniyeye kalmadan cengel kendisini yutmuştu.